

Ha a gyerek lódít

– Elemista koromban történt, hogy iskolából hazafelé tartva azt meséltem a társaimnak, hogy nagybátyám a padlásunkon tartja a motorbiciklijét. Annak ellenére állítottam ezt, mégpedig úgy, hogy már szinte én is elhittem, hogy a lakásunknak nem is volt padlása. Hazudtam, mint oly sok társam, ok és cél nélkül...

– A kisgyermekek játszanak és fantáziálnak, ez korfüggő jelenség, első és második osztályban elég gyakori, de semmiképp sem kóros állapot. A fantáziálás háttérben az állhat, hogy kívánnak valamit, ami nincs, vagy szégyellnek valamit, és átszínezik a valóságot. Nagyobb korukban (harmadik-negyedikesen) is előfordulhat, hogy ha rossz fát tesznek a tűzre, ha nem felelnek meg az elvárásoknak, vagy ha összevesznek, és menteni próbálják magukat, ehhez az eszközhöz folyamodnak. Ahogy nőnek, és érik, fejlődik az erkölcsi értékrendjük, élesednek a határok, és szembesülnek azzal, hogy a fantáziálás, lódítás hazugságnak minősül. Az oktatás és a nevelés hatására tudatosan bennük, hogy az elkövetett hibáknál súlyosabb annak a megítélése, hogy letagadnak valamit, vagy nem mondanak igazat. A szülők és a pedagógusok is azt próbálják megér-

Moldován Leila tanárnő három gyerek édesanyja, a dr. Bernády György Általános Iskolában tanít 2006 óta. A szülő–gyerek kapcsolat buktatóiról, fantáziálásról, hazugságról, titoktartásról, valamint a bizalom fontosságáról beszélgettünk vele.

tetni a gyerekekkel, hogy elsősorban nem az elkövetett csínytevések vagy az elmulasztott kötelességek miatt haragszanak, hanem a köntörfalazás, a tagadás miatt. A bevallott tetteket meg lehet bocsátani.

– A gyerekkori hazugságaimról már kimondásuk pillanatában tudtam, hogy távol állnak a valóságtól, hihetetlenek, mégis ragaszkodtam hozzájuk. Például, ha piros pont nélkül mentem haza, akkor azt mondtam, hogy aznap nem adtak pontot, jöllehet minden nap minősítették a viselkedésünket, csak a pont színe változott. Aggódjon a szülő, ha nyilvánvaló képtelenséget hall, vagy bízson abban, hogy gyermeke előbb-utóbb kinövi a fantáziálást?

– Ahogy a gyerek erkölcsi értékrendje fejlődik, erősödik, többnyire kinövi, de sajnos előfordulnak kivételek is. Ha kórossá válik a hazudozás, akkor az veszélyezteti a szülő és gyermek közti kapcsolatot, bizalmatlansághoz vezethet, ezt pedig ki kell küszöbölni. Mindent meg kell tennünk azért, hogy a gyermek a serdülőkor idején is tudjon őszinte lenni, ebben az érzékeny életszakaszában is be tudja vállalni a rossz döntéseit.

– Attól tartok, hogy ezt a feladatot sokan elbukjuk.

– Volt olyan helyzet, hogy én magam is úgy éreztem, hogy elbuktam. Valószínűleg nem voltam elég figyelmes, szenvedtem is emiatt. Nem az bántott igazán, hogy hazudott a főiskolás korú gyermekem, hanem az, hogy nem vettem észre, hogy mi az oka a hazudozásnak. Elsőéves egyetemista korában, már az első tanulmányi hónapok után többször mondogatta, hogy ő nem szereti a választott szakot, nem ilyenek képzelte, nincs kedve hozzá, az órákat sem igazán látogatta. Én pedig az apjával együtt arról próbáltam meggyőzni, hogy legalább az első évet el kell végeznie, hogy jobban megismerje ezt a pályát, aztán egy év után majd eldöntheti, hogy akarja-e folytatni, vagy átiratkozik egy másik szakra. Így telt el a második félév, és következő év szeptemberében, amikor felköltöztettük Kolozsvárra, hogy kezdje a második évet, másnap telefonált nekem, és elmondta, hogy nem sikerült átmennie az első éven. Valószínűleg az utolsó percig hitt abban, hogy valamiképp meg fogja oldani, hogy átmenjen, pedig semmi reális alapja nem volt ennek. Mikor minden reménye elúszott, akkor hí-

Fotó: www.freepik.com

• Interjú

vott, én pedig rádöbentem arra, hogy mi a magyarázata annak, hogy csak most szól. Annak ellenére, hogy ő ott akarta hagyni a választott szakot, szülőkként mi folyton azt hajtogattuk, hogy el kell végeznie legalább az első évet, s mivel ez nem sikerült, nem merete bevallani, hogy nem volt erre képes. Roppantul bosszantott az, hogy én hogy lehettem ennyire figyelmetlen, és rosszul esett, hogy korábban nem volt bizalma ahhoz, hogy elmondja ezt a helyzetet.

– Mit tegyünk, amikor kiderül az igazság? Amikor jön a gyerek a fekete ponttal, az ellenőrzőjében beírásal...

– Mindenképpen beszélni kell róla. Higgadtan, nem üvöltözve, lehetőséget adva a gyereknek, hogy ő is mondassa el, hogy mi történt. Ha ingerülten fordulunk hozzá, ha a „bezzeg a másik” példáját hozzuk fel, szorongást váltunk ki, bizalmatlanná válik irántunk. Nagyon kell vigyáznunk a gyerek és szülő közötti kapcsolatra. Sokszor elmondom a diákjaimnak is, hogy bármilyen bajuk adódna, bármi butaságot tennének, a szülő lesz az, aki elsőként segít rajtuk, vele kell bizalmas kapcsolatban lenni.

– A bizalmas kapcsolat mellett, vagy annak ellenére, lehetnek titkaink is...

– Az intim szférát tiszteletben kell tartani, és eléggé személyfüggő kérdés, hogy ki mennyit szeretne önmagáról elmondani. Ami engem illet, annak idején anyukám azt mondta, hogy ő akkor nyugodt, hogyha meg van győződve arról, hogy én jól vagyok. Voltak ugyan olyan történések, amelyeket nem szívesen mondtam volna el neki, de mert a nyugalma fontosabb volt számomra, beavattam azokba a dolgokba is. Elmondtam, hogy legyen nyugodt. Ezzel szemben, a nagyobbik fiam mindig kommunikatív volt, beszámolt a dolgairól, tanácsot kért, beszélt a problémáiról. A középső pedig nem mondta el, hogy mi bántja, de ha láttam rajta, hogy szenved

La vita è bella

Azt gondoljuk, hogy némi kitartással szót érthetünk bárkivel. Úgy tűnik, hogy a mindennapi tapasztalataink ezt erősítik, de elég csak egy kicsit kilépni a komfortzónánkból és máris látszik, hogy stabilnak hitt világunk mennyire törékeny. Nemrég lehetőség adódott, hogy jelnyelvi képzésen vegyek részt, amelynek egyik hozadéka az, hogy találkozhattam olyan hallássérültekkel, akik hajlandók voltak a köztünk levő kommunikációs szakadékot áthidalni.

A legelső meglepetésem, hogy mekkora örömet jelent számukra, hogy valaki „beszélni” próbál hozzájuk. Azt hiszem, így még soha életemben nem örült idegen annak, hogy beszélgetni próbáltam vele. Ezen túlmenően viszont arra is rá kellett jönnöm, hogy egészen más világot látnak ők. Sokkal nehezebb a hozzáférésük a megértéshez, a tanuláshoz, és éppen ezért a világról alkotott ismereteik is jelentősen különböznek a mieinktől. Lehetőségeik sok tekintetben korlátozottabbak, mint a mieink, nekik nem csak szorgalom kérdése, hogy tanulnak-e, vagy sem. Az egészségügyi alapellátáshoz is például tolmács segítségére van szükségük.

Világuk kényszerűséből sokkal zártabb, mint azt gondolnánk, ugyanakkor bár sokuknak adott ma már a lehetőség, hogy készülékekkel javítsanak hallásukon, nem mindig élnek a lehetőséggel. Nagy meglepetésemre a magyarázat egyszerű: megszerették, megszokták a csendet, és a túl sok zaj egyszerűen zavarja őket. Számomra sokat adott a velük való találkozás, hiszen általuk egy egészen új perspektívából ismertem meg a világot, és újra rácsodálkozhattam annak szépségére, mert az élet szép.

- k2 -

mint a kutya, és rákérdeztem, hogy az-e a gond, amire én gondolok, akkor bevallotta. Ő az a fajta, aki nem kívánja megosztani a gondjait, kell várnom, amíg beszélhetünk róla. Különbözőképpen működünk. Ugyanezt tapasztaltam meg a szeretetnyelvvvel kapcsolatban is. Van, aki azt igényli, hogy ölelgesd és puszilgasd, beszéljess vele, és van, aki azt, hogy ajándékot kapjon vagy adhasson. Másképp nyilvánítjuk ki a szeretetünket, és különbözik a szeretetigényünk is.

– A szülő és gyerek közötti bizalmas kapcsolat kizárja az ellenőrzés szükségességét? Telefonhasználat tekintetében például...

– Azt szoktam mondani, hogy a szülők úgy adnak telefont a gyerekek kezébe, hogy használati utasítást nem csatolnak hozzá. Nem gondolnak arra, hogy mennyi veszély fenyegetheti a gyereket. A telefont elsősorban nem hanghívásokra, ha-

nem játszásra, internetezésre, csoportok létrehozására, tartalmak megosztására használják. Elméletileg lehetne valamilyen időkorlátot szabályozó alkalmazást telepíteni a gyermek telefonjára, de ez tulajdonképpen annak a beismerését jelentené, hogy a szülő nem képes ellenőrzés alatt tartani a helyzetet. Egyúttal az önkontrolltól is megfosztaná a gyereket, elvenné annak a lehetőségét, hogy ő maga próbáljon önmagának határokat szabni. Különbösen is, nincs az a korlát és szűrő, amelyet a gyerek ne tudna kijátszani. Nekünk elsősorban a káros és veszélyes tartalmak felismerésére, felelősségre és önkontrollra kell tanítanunk a gyerekeket. Ebben is, mint az élet egyéb területén – és ez lehet a beszélgetésünk legfontosabb üzenete –, azt kell megtanítanunk a gyerekeinknek, hogy bármi történik is, a szülő az, akihez bizalommal fordulhatnak.

• KORONDI KINGA